

Başvuru Numarası : 2025/728
Toplantı Tarihi/Sayısı : 18.09.2025/248
Karar Numarası : 2025/614
Başvuran : S.A.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : F.G.
Muhatap Vekili : -
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın rezervasyon talebinin arkadaş grubunun tamamının erkek olması nedeniyle reddedilmesinin cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağının ihlali teşkil ettiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. F.G. tarafından işletilen piknik alanındaki ... isimli işletmede rezervasyon yaptırmak istediğini, rezervasyon için işletmenin mesaj uygulaması (WhatsApp) üzerinden iletişime geçtiğini, muhatap tarafından kendisine rezervasyonun “erkek erkeğe” mi yoksa “erkek- kadın karışık” mı olduğu şeklinde soru sorulduğunu,

b. Rezervasyonun “erkek erkeğe” olduğunu ifade ettiğini, bunun üzerine adı geçen işletmenin aile bahçesi olduğunun belirtilerek rezervasyon talebinin reddedildiğini,

c. Muhatabın aile olma şartını aramadığı halde yalnızca erkeklerden oluşan bir grup olması sebebiyle rezervasyon talebini kabul etmediğini ve bu durumun cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağı ihlali teşkil ettiğini, iddia etmektedir.

3. Muhatap yazılı görüşünde özetle:

a. Başvuranın iddialarının gerçeği yansıtmadığını, işletmelerinde cinsiyet, ırk, etnik köken, dil, din gibi temellere dayalı hiçbir ayrımcı muamelede bulunulmadığını, başvuranın sunduğu WhatsApp yazışmalarından da daha önce erkeklerden oluşan bir grubun rezervasyonunun kabul edildiğinin ortada olduğunu,

b. Başvuranın tamamı erkeklerden oluşan bir arkadaş grubunun daha önce işletmeden hizmet aldığı sırada

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

diğer müşterileri rahatsız ettiğini, bu sebeple 8 kişilik bir grubun daha büyük problemlere yol açabileceği öngörüsüyle başvuranın rezervasyon talebinin kabul edilmediğini ve başvurunun iyi niyet ve dürüstlük kurallarına aykırılık teşkil ettiğini, ifade etmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı sunulan görüşte özetle başvuran; daha önce dört erkek arkadaşının muhatap işletmeden hizmet aldığını öğrenmesi üzerine işletme ile iletişime geçerek rezervasyon talebinde bulunduğunu, söz konusu işletmede daha önce hiç bulunmadığını, rezervasyon sürecinde arkadaşlarının isimlerini işletmeye bildirmediğini ve bu kişilerle birlikte işletmeden faydalanmak istediğine dair herhangi bir beyanda bulunmadığını, buna rağmen muhatap tarafından kimin hizmet almak istediği dahi bilinmeden, salt varsayıma dayalı olarak huzursuzluk yaratabileceği yönünde değerlendirme yapılmasının objektiflikten uzak bir tutum olduğunu belirtmiş, muhatabın beyanlarının gerçeği yansıtmadığını ifade ederek başvuru dilekçesindeki iddialarını yinelemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesi:

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." düzenlemesini içermektedir.

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca doğrudan ayrımcılık; "Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi" ifade etmektedir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. (4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. " hükmünü ihtiva etmektedir.

8. Mezkûr Kanun'un "Ayrımcılık türleri" başlıklı 4'üncü maddesinde ayrımcılık türleri:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

“a) Ayrı tutma. b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama. c) Çoklu ayrımcılık. ç) Doğrudan ayrımcılık. d) Dolaylı ayrımcılık. e) İşyerinde yıldırma. f) Makul düzenleme yapmama. g) Taciz. ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık” şeklinde sıralanmıştır.

9. Yine mezkûr Kanun’un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasında:

“Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.” düzenlemesi yer almaktadır.

10. Yine 6701 sayılı Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde:

“Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

11. Kanun’un “İspat Yükü” başlıklı 21’inci maddesi:

“Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.” düzenlemesini içermektedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrası “Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir” hükmünü haizdir. Başvuranın dilekçesinden 6701 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasından belirtilen ayrımcılık temellerinden cinsiyet temeli ile bağlantılı olarak ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır.

13. Mezkûr Kanun’un aynı maddesinin ikinci fıkrası “İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.” hükmünü ihtiva etmektedir. Başvuru ekinde sunulan WhatsApp yazışmalarının ekran görüntüsünden; başvuranın işletmeden faydalanmak istediği, talebinin muhatap tarafından olumsuz karşılandığı, bunun üzerine başvuranın Kurumumuza başvuru yapacağını ifade ettiği ve muhatap tarafından “bahçemiz aile bahçesidir iyi günler dilerim” şeklinde yanıt verildiği görülmektedir. Bu kapsamda 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin ikinci fıkrasında aranan ilgili tarafa başvuru şartının yerine getirildiği değerlendirilen başvurunun Kurumumuzca esas incelemesi yapılabilecek bir başvuru olduğu değerlendirmesine varılmıştır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

14. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temel ilkelerinden biri olup, birçok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir. Tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmeler uyarınca, herkes hukuken tanınmış hak ve özgürlüklerden eşit şekilde yararlanma hakkına sahiptir, ayrıca her türlü ayrımcılık, şiddet ve taciz uygulamalarına karşı korunma hakkı güvence altına alınmıştır. Bu kapsamda İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'nin 2'nci maddesi: "*Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayrım gözetmeksizin bu Beyanname ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.*", Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 14'üncü maddesi ise: "*Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.*" düzenlemesini içermektedir.

15. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında ayrımcılık; objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır. (AİHM, *Willis/Birleşik Krallık*, B. No: 36042/97, 11/9/2002, para.48; *AİHM, Okpisz/Almanya*, B. No: 59140/00, 15/2/2006, para. 33). Ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğini değerlendirmek için öncelikle ayrımcılığa neden olduğu iddia edilen işlemin ya da eylemin amacı ile sonucu arasındaki ilişkiye bakmak gerekmektedir. AİHM kararlarına göre, "muameledeki farklılık, objektif ve makul bir gerekçeyle sahip değilse" ya da "meşru bir amaç" izlenmemişse ayrımcılık söz konusudur (AİHM, *Abdulaziz, Cabales ve Balkandali/Birleşik Krallık*, B. No. 9214/80; 9473/81; 9474/81, 25/05/1985, para.72).

16. Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarında da AİHM içtihatlarına paralel olarak nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılilik ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa'nın 10'uncu maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilmektedir (AYM, *Nuriye Arpa*, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 58). Dolayısıyla hukuksal durumları aynı olanlara yönelik farklı muamelenin objektif ve makul bir sebebe dayandığı, farklı muamelenin öngörülen meşru amaç ile orantılı olduğu, diğer bir ifadeyle farklı muameleyle tabi tutulan kişiye aşırı ve olağanın ötesinde bir külfet yüklenmediği hâllerde eşitlik ilkesi ihlal edilmeyecektir (AYM, *Burcu Reis*, B. No: 2016/5824, 28/12/2021, para. 50).

17. Somut olayda başvuran, muhatap tarafından işletilen ... isimli piknik alanı için rezervasyon yaptırmak istediğini, talebinin arkadaş grubunun tamamının erkek olması gerekçe gösterilerek reddedildiğini ve bu durumun cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağı ihlali teşkil ettiğini iddia etmektedir.

18. 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü fıkrasında sayılan ayrımcılık temellerinden bir tanesi de cinsiyettir. Bir kişinin hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını cinsiyeti nedeniyle engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele cinsiyet temelinde doğrudan ayrımcılık oluşturmaktadır [Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), Ayrımcılık Temelleri Serisi No: 2 Cinsiyet Temelinde Ayrımcılık Rehberi, s. 6].

19. Ayrımcılık kendini açık ve kolayca tespit edilebilen bir şekilde göstermediğinden ayrımcılık yasağının ihlal edildiğinin kanıtlanması oldukça güçtür (AİHM, *Nachova ve Diğerleri/Bulgaristan* [BD], B. No:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

43577/98, 6/7/2005, para. 147). AYM' ye göre ayrımcılık iddiasının ciddiye alınabilmesi için başvuranın kendisiyle benzer durumdaki başka kişilere yapılan muamele ile kendisine yapılan muamele arasında bir farklılığın bulunduğunu ve bu farklılığın meşru bir amaç olmaksızın ırk, renk, cinsiyet, din, dil vb. ayrımcı bir nedene dayandığını makul delillerle ortaya koyması gerekmektedir (AYM, *Devrim Evin*, B. No: 2013/2069, 20/2/2014, para. 34.). Ne var ki başvuranın farklı muamelenin bulunduğunu göstermesi hâlinde bu farklı muamelenin nesnel ve haklı bir temelinin bulunduğunu ve seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisinin mevcut olduğunu ispatlama yükümlülüğü kamu otoritelerine ait olur (AYM, *Nuriye Arpa*, para. 60.).

20. 6701 sayılı Kanun'un "*İspat yükü*" başlıklı 21'inci maddesi "*Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.*" hükmünü haizdir. Nitekim 6701 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi kapsamında ise gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri de ihlal iddiasının muhatabı olabilmektedir. Bu durumda da başvuranın farklı muamelenin bulunduğunu göstermesi hâlinde bu farklı muamelenin nesnel ve haklı bir temelinin bulunduğunu ve seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisinin mevcut olduğunu; diğer bir ifadeyle ayrımcılık yasağının ve eşitlik ilkesinin ihlal edilmediğini ispatlama yükümlülüğünün muhataplara ait olacağında şüphe bulunmamaktadır (TİHEK, B. No: 2023/1042, K. No: 2023/1070, 12/2/2024, para. 20).

21. Somut olayda, başvuran, ... isimli piknik alanı için yaptırmak istediği rezervasyon talebinin arkadaş grubunun tamamının erkek olması nedeniyle reddedildiği iddiasına ilişkin olarak, muhatap ile WhatsApp uygulaması üzerinden gerçekleştirdiği yazışmaların ekran görüntülerini sunmuştur. Başvuranın sunduğu ekran görüntülerinden; muhatabın başvurana rezervasyon talebinin karma grup mu yoksa erkeklerden oluşan grup için mi olduğunu sorduğu, başvuranın erkeklerden oluşan grup şeklinde rezervasyon yapmak istediğini belirttiği ve bunun üzerine muhatabın tamamı erkeklerden oluşan ve aile olmayan gruplardan rezervasyon almadıkları şeklinde yanıt verdiği anlaşılmaktadır. Nitekim Kurumumuza sunduğu yazılı görüşte muhatap, başvuranın tamamı erkeklerden oluşan bir arkadaş grubunun daha önce işletmeden hizmet aldığı sırada diğer müşterileri rahatsız ettiğini, bu nedenle 8 kişilik bir grubun daha büyük problemlere yol açabileceği gerekçesiyle başvuranın rezervasyon talebinin kabul edilmediğini ifade etmiştir. Dolayısıyla muhatap tarafından başvuranın tamamı erkek olan arkadaş grubunun rezervasyon talebinin kabul edilmediği ve başvuranın işletmede sunulan hizmetten faydalandırılmadığının kabul edildiği anlaşılmaktadır.

22. Muhatap tarafından ileri sürülen gerekçeler dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler doğrultusunda değerlendirildiğinde, başvuranın arkadaş grubunun huzursuzluk yaratabileceğine dair iddianın somut ve objektif bir dayanağının bulunmadığı, dolayısıyla rezervasyon talebinin reddedilmesinin objektif ve makul bir gerekçeyle dayandırılmadığı değerlendirilmiştir.

23. Yukarıda açıklanan nedenlerle; piknik alanı işleten muhatabın 6701 sayılı Kanun kapsamında doğrudan ayrımcılık niteliğinde olan ve rezervasyon kabul etmeme biçiminde gerçekleşen farklı muamelesinde meşru bir gerekçe bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Somut olayda başvuranın sunulan hizmetten diğer kişilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasının engellenmesi nedeniyle, muhatap tarafından cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağının ihlal

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

edildiği kanaatine varılmıştır.

24. İhlalin etki ve sonuçlarının ağırlığı, ihlale konu eylemin bir cinsiyete yönelik genel bir ön yargıya dayanması, muhatapın ekonomik durumu ve ayrımcılık yasağı ile korunmak istenen kamusal menfaat göz önünde bulundurularak ihlal konusu eylemle ilgili muhataba 50.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Muhatap F.G. hakkında 50.000,00 TL (ElliBin TL) İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASINA,

C. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

Ç. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

18/9/2025 tarihinde Evren BAŞAR ve Selma ÖZTÜRK PINAR'ın karşı oyu ile OY ÇOKLUĞUYLA karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
II. Başkan

Prof. Dr. Fahrettin ALTUN
Kurul Başkanı
(Görevli)

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

Av. Fatma ÇINAR
Kurul Üyesi
(Görevli)

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dr. Ömer ÇELEN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Tayyip UÇAR
Kurul Üyesi

Ek:

1- 2025/614 S.A. Kurul Kararı Evren BAŞAR Karşı Oyu (2 Sayfa)

2- 2025/614 S.A. Kurul Kararı Selma ÖZTÜRK PINAR Karşı Oyu (2 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Karar Adı : S.A.
Karar Numarası : 2025/614

12/3/2025 tarihli 2025/728 numaralı başvuru hakkındaki çoğunluk görüşüne aşağıdaki gerekçelerle katılmıyorum.

Anayasa'nın “Çalışma ve Sözleşme hürriyeti” başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre herkes dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetine sahiptir. Bu hürriyet işletmelerin faaliyet alanlarını, hizmet sunum biçimlerini ve hedef müşteri profillerini belirleme serbestisini de ihtiva eder. Kezâ her işletmenin, ticari konseptini belirleme ve bu şekilde hedef müşteri kitlesini tanımlayarak hizmet sunumunu buna göre şekillendirme ve hedef kitlesini kısıtlama hakkı vardır. Örnek olarak hizmet sektöründe kadınlara özel kafe, plaj, kuaför, hamam ve güzellik salonları gibi konseptler verilebilir. Yine aynı şekilde belli yaş veya boya göre çocuk oynama alanlarının tesis edilmesi, belirlenen yaş ve boy dilimi altında veya üstünde her bir çocuğun güvenliği sebebiyle oyun alanına alınmaması gibi ihtimaller de benzeri durum için örnek verilebilir. Bu tür ticari işletmelerin kuruluş gayelerini yasak sınırları da dikkate alarak serbestçe kendileri tarafından belirlemeleri bu hürriyetler çerçevesinde meşru kabul edilmektedir. Dolayısıyla, özellikle ve sadece ailelere yönelik hizmet sunmak için açılmış ve bu kitleye hizmet vermekle sınırlandırılmış bir işletme modeli, muhatap kitle dışında olan başka kişilere hizmet vermemesi, Kuruldaki çoğunluk görüşünün aksine tek başına ayrımcılık yasağının ihlali olarak nitelendirilemeyeceği kanaatindeyim. Şöyle ki, ayrımcılık yasağı mutlak nitelikte bir yasak değildir. Karar metninde belirtildiği üzere (Bkz. para. 15), objektif ve makul gerekçelere dayanan ve meşru bir amaca hizmet eden farklı muamelenin eşitlik ilkesine aykırı sayılmayacağı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi tarafından da kabul edilmektedir. Somut olayda, ilgili işletmenin ticari konseptini “aile bahçesi” olarak belirlemesinin temel amacı; aileler ve çocuklu müşteriler için kendilerini “aile bahçesi” tanımlı mahdut bir mekanda daha güvenilir hissedebilecekleri bir ortam oluşturmaktır. Bu mekana başvuran ve başvurmak isteyen aileler yine kendileri gibi aile olarak gelen müşterilerle karşılaşma beklentisiyle bu mekanı tercih etmeleri kuvvetle muhtemeldir. Aksi durumda “aile bahçesi” olarak tanımlanan bir mekanda farklı bir durumla karşılaştıklarında maksat hasıl olmayacaktır. Yine çocuklarının rahatça oynayabilmeleri ve ebeveynlerin güvenli ortamda çocuklarını oyun alanlarında serbestçe bırakabilecekleri güvenli bir ortam oluşturmak için belli tedbir almak ve sınırlamalar getirmek ticari işletmenin anayasal güvence altına alınmış olan çalışma ve sözleşme özgürlüğü kapsamındadır. Somut olayda çocukların güvenliği ve bireysel müşterilerin mekana erişimi arasında bir menfaat çatışması olup tarafların menfaatleri değerlendirildiğinde çocukların güvenliği müşterilerin mekana erişiminden daha ağır bastığından daha üstün bir yarar olarak kabul edilecektir. Bu güven ortamını sağlamak amacıyla işletmenin, çocuklu aileler için tedirginliği ortadan kaldıracak bir ortam oluşturmalarının, uygunsuz davranış ve taşkınlık ihtimallerini önlemeye yönelik tedbirler almasının ve bunları uygulamasının anayasal sınır olan ölçülülük ilkesine uygun olarak elverişli, gerekli ve orantılı olduğu kanaatindeyim.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Benzer bir değerlendirme Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun (TİHEK) 8/4/2025 tarihli ve 2025/185 sayılı kararında da yapılmıştır. Kurul, kamuya ait bir plajın yalnız erkek bireylere girişini sınırlandıran uygulamasını, ‘ailelere öncelik tanınması’ ve ‘çocuğun üstün yararının korunması’ amacına dayalı olarak meşru ve orantılı bir farklı muamele kapsamında değerlendirmiştir. Bu çerçevede, başvurunun iddiaları bakımından ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği sonucuna ulaşılmıştır (TİHEK, B. No: 2024/1910, K. No: 2025/185, 8/4/2025 para. 25-27). Kurul, söz konusu kararında ayrıca Anayasa’nın “Ailenin korunması ve çocuk hakları” başlıklı 41’inci maddesine atıf yaparak, ailenin korunması amacıyla tesis edilen düzenlemelerin kamu yararına hizmet eden pozitif ayrımcılık niteliğinde olduğu değerlendirmesinde bulunmuştur (TİHEK, K. No: 2025/185, para. 25). Bu yorum, özel işletmelerin ‘aile konsepti’ çerçevesinde ortaya çıkardığı müşteri politikalarının da benzer meşru toplumsal amaca hizmet edebileceğini göstermektedir.

Öte yandan ayrımcılık yasağı değerlendirilirken, ayrımcılık iddiasında bulunan kişinin sahip olduğu hakka veya hizmete ulaşmasının fiilen engellenip engellenmediği de önem taşır. Söz konusu olayda başvuranın alternatif başka bir işletmeden benzeri bir hizmete erişimi genel olarak engellenmemektedir. Diğer bir ifadeyle işletme tarafından gerçekleştirilen farklı muamele başvuranın söz konusu hizmeti başka bir işletmeden alma hakkını tamamen ortadan kaldırmamaktadır. Bu sebeple başvuranın aynı ve benzeri hizmete erişim imkânının alternatif işletmeler aracılığıyla mümkün olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Asıl belirleyici unsur ise, başvuranın erkek olduğu için (pozitif unsur) değil aile olmadığı için (negatif unsur) işletmeye alınmamasıdır. Bir başka ifadeyle somut olayda başvuranın kendi şahsında işletmenin hukuki çerçevede şart koştuğu bir özelliği taşımasından dolayı değil taşımamasından dolayı mekana girememesi söz konusudur. Erkek olduğu için mekana alınmadığı gerekçesi gerçeğe uygun bir yorum olmadığı için, bu hususta işletme tarafından uygulanan ayrımcılığın başvuranın cinsiyetine yönelik olmadığı aşıkardır.

Netice itibarıyla söz konusu işletmenin aile konseptini bir işletme politikası olarak tercih etmesinin anayasal temel hak ve hürriyetlerden olan çalışma ve sözleşme hürriyeti kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, bu konseptin güvenli bir aile ortamını sağlamayı ve çocuğun üstün yararını korumayı amaçlaması sebebiyle de ölçülülük ilkesine uygun olduğundan meşru bir tercih kabul edilmesi gerektiği, bu bakımdan cinsiyet temelinde bir ayrımcılık niyetinin olmadığı ve başvuranın aynı hizmete farklı işletmeler aracılığıyla erişim imkânı bulunması sebebiyle de hizmete erişimin fiilen engellenmediği gerekçesiyle uygulamanın 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 3’üncü maddesine aykırılık teşkil etmediği kanaatindeyim.

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Kurul yesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Karar Adı : S.A.
Karar Numarası : 2025/614

Somut başvuru, başvuranın rezervasyon talebinin arkadaş grubunun tamamının erkek olması nedeniyle reddedilmesinin cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağının ihlali teşkil ettiği iddiasına ilişkindir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında ayrımcılık; objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır. (AİHM, *Willis/Birleşik Krallık*, B. No: 36042/97, 11/9/2002, para.48; AİHM, *Okpisz/Almanya*, B. No: 59140/00, 15/2/2006, para. 33). Ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğini değerlendirmek için öncelikle ayrımcılığa neden olduğu iddia edilen işlemin ya da eylemin amacı ile sonucu arasındaki ilişkiye bakmak gerekmektedir. AİHM kararlarına göre, "muameledeki farklılık, objektif ve makul bir gerekçeye sahip değilse" ya da "meşru bir amaç" izlenmemişse ayrımcılık söz konusudur (AİHM, *Abdulaziz, Cabales ve Balkandali/Birleşik Krallık*, B. No. 9214/80; 9473/81; 9474/81, 25/05/1985, para.72). Bu kapsamda işletmelerin makul gerekçeler doğrultusunda verdikleri hizmetin gereğine göre düzenlemeler yapabileceği kabul edilmelidir.

Somut olayda da gerçekleştiği üzere bir işletme makul gerekçeler ile yalnızca ailelere hizmet verebileceği gibi kadınlara ya da erkeklere de hizmet verebilecektir. Bu çerçevede somut olaydaki işletmenin ailelere hizmet vermesinin gerekçelerine güvenlik, çocuklu ailelerin kendilerini güvende hissedebileceği bir atmosfer oluşması gibi örnekler verilebilecektir. Nitekim Kurumumuza sunduğu yazılı görüşte muhatap, başvuranın tamamı erkeklerden oluşan bir arkadaş grubunun daha önce işletmeden hizmet aldığı sırada taşkınlık yaparak diğer müşterileri rahatsız ettiğini, bu nedenle 8 kişilik bir grubun daha büyük problemlere yol açabileceği gerekçesiyle başvuranın rezervasyon talebinin kabul edilmediğini ifade etmiştir.

Bu açıklamalar ışığında başvuruda, cinsiyet temelinde ayrımcılık oluşturacak ölçüde objektif ve makul bir gerekçeye veya meşru amaca dayalı olmayan farklı muamelenin mevcut olmadığı kanaatine varılmaktadır. Bu bağlamda ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği değerlendirilmektedir. Açıklanan gerekçeler ile sayın çoğunluğun görüşüne katılmamaktayım.

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>